

KZ-Gedenkstätte Neuengamme

Ausstellungen
Begegnungen
Studienzentrum

KZ-Gedenkstätte Neuengamme Jean-Dolidier-Weg 75 21039 Hamburg

List na zakończenie roku do byłych więźniów obozu koncentracyjnego Neuengamme, do członków ich rodzin, a także do przyjaciół Miejsca Pamięci Neuengamme

Prof. Dr. Detlef Garbe
Dr. Oliver von Wrochem
Telefon: 040 | 428 131 - 510
Telefax: 040 | 428 131 - 525
detlef.garbe@bkm.hamburg.de
oliver.vonwrochem@bkm.hamburg.de

Hamburg, 12.12.2019

Szanowni Państwo, drodzy Przyjaciele,

także na zakończenie tego roku pragniemy skierować do Państwa list, aby podziękować w nim za wsparcie i krótko przedstawić kwestie, którymi zajmowało się w minionym roku nasze Miejsce Pamięci.

W 2019 roku zaprezentowaliśmy wiele wystaw czasowych. Inauguracją nowego roku była prezentowana w hamburskim ratuszu wystawa „Miasto i jego obywatel. Więźniowie obozu koncentracyjnego Neuengamme w hamburskiej codzienności czasu wojny 1943-1945” (kurator: Alyn Beermann). Jej tematem jest liczna obecność więźniów obozu koncentracyjnego Neuengamme w centrum miasta i ścisłe kontakty między SS a hamburskimi urzędami i wieloma przedsiębiorstwami. Wystawa ta prezentowana była także latem na terenie Miejsca Pamięci Neuengamme. Ponadto prezentowaliśmy tutaj także zdjęcia, powstałe w ramach projektu fotograficznego, prowadzonego przez Marka Mählhauusa – wystawa nosi tytuł „Perspektywa”. Ponadto gościliśmy u siebie wystawę „Zrabowane dzieci – zapomniane ofiary”, przygotowaną przez stowarzyszenie o tej samej nazwie, oraz wystawę „Długa droga więźniów z podoboju Beendorf”, autorstwa Miejsca Pamięci Wuppelbelin. Obecnie – do 12 stycznia 2020 r. – mogą Państwo obejrzeć u nas wystawę „Niekiedy byli sąsiadami. Sprawstwo, współudział i opór”, stworzoną przez United States Holocaust Museum Memorials.

Wśród wielu innych form działalności chciałbym wskazać tylko trzy: W marcu zorganizowaliśmy 16. edycję konferencji z udziałem pracowników inicjatyw, opiekujących się terenami podoboju i miejsc pamięci, która poświęcona była między innymi nowej imponującej wystawie stałej w Ladelund, oraz nowej koncepcji wystawy w Husum-Schwesing, a na której dyskutowano o formach włączenia i partycypacji w wystawach i kontaktach z miejscami pamięci. Natomiast w ramach projektu „Centrum Dokumentacyjne denk.mal Hannoverscher Bahnhof” zorganizowanych zostało w tym roku wiele podróży z udziałem grup międzynarodowych, które prowadziły do docelowych miejsc deportacji Żydów oraz Sinti i Romy z Hamburga i północnych Niemiec. A w ramach projektu „Memoryscapes” zainicjowano nowe cyfrowe formy przekazu. Zapraszamy Państwa do wizyty na naszej stronie internetowej i do zapoznania się ze sprawozdaniami z działalności Miejsca Pamięci.

Nasze archiwum stale otrzymuje bardzo wiele zapytań od członków rodzin. Cieszymy się z każdej pamiętki i dokumentu. Szczególnym darem, który otrzymaliśmy w poprzednim roku była książka pisarza obozowego z podoboju Kaltenkirchen, którą sporządził polski więzień pełniący funkcję pisarza obozowego Sergiusz Jaskiewicz, a która została przekazana do archiwum Miejsca Pamięci.

Także w tym roku przyszło nam pożegnać ludzi, którzy przez wiele lat wspierali działalność Miejsca Pamięci, wśród nich długoletniego dyrektora Centrum Badań nad Historią Współczesną w Hamburgu, prof. dr Axela Schildta, oraz byłych więźniów obozu koncentracyjnego Neuengamme Pierre Billauxa, Pascala Valliccioniego i Marko Maxa Feingolda.

Od 1981 Miejsce Pamięci Neuengamme podtrzymuje pamięć o zbrodniach narodowosocjalistycznych poprzez zbieranie relacji, dokumentów i zachowywanie relikwii budowlanych; przekazuje historię poprzez wystawy, spotkania, ofertę edukacyjną, publikacje i media społecznościowe. W związku z aktualnymi procesami, zachodzącymi w Niemczech i Europie nasz cel to ukazywanie paraleli pomiędzy historią a teraźniejszością i wskazywanie na znaczenie procesu konfrontacji z narodowym socjalizmem dla współczesnego społeczeństwa. Jako instytucje muzealne podejmujące różnorodne zadania pozaszkolnych miejsc nauki, miejsca pamięci powinny cieszyć się możliwie znaczną samodzielnością w wypełnianiu swojej misji. W nowym roku Miejsce Pamięci Neuengamme, które od 1999 roku było częścią hamburskiego urzędu ds. kultury, przekształcone zostanie w fundację prawa publicznego. Usamodzielnienie to pomoże zagwarantować realizację coraz to nowych wyzwań w zakresie kształcenia polityczno-obywatelskiego, stawianych miejscom pamięci o terrorze narodowosocjalistycznym.

W ostatnich latach znacznie wzrosło znaczenie Miejsca Pamięci Neuengamme i jego filii: w przeciągu 10 lat liczba odwiedzających została podwojona i wynosi 130.000, rocznie odbywa się ponad 300 seminariów i spotkań, a z oferty pedagogicznej korzysta ponad 2000 klas szkolnych i innych grup. W oparciu o nową strukturę organizacyjną chcemy nadal kroczyć tą drogą. „Fundacja Hamburskich Miejsc Pamięci i Nauki o Ofiarach Zbrodni Narodowosocjalistycznych” odpowiedzialna będzie za finansowanie nie tylko Miejsca Pamięci Neuengamme i miejsc pamięci na terenach byłych podobozów w Poppenbüttel, Fuhlsbüttel i Bullenhuser Damm w Rothenburgsort, ale od 1 stycznia 2020 r. także za finansowanie istniejącego już miejsca pamięci i zaplanowanego na rok 2022 Centrum Dokumentacyjnego „denk.mal Hannoverscher Bahnhof”. Ponadto w 2019 r. była intensywnie zaangażowana w przygotowanie wystawy i stworzenie oferty pedagogicznej dla pozostającego w rękach prywatnych Miejsca Historycznego Stadthaus.

W związku z utworzeniem fundacji zaszły zmiany personalne: dotychczasowy dyrektor Miejsca Pamięci Neuengamme, Detlef Garbe, wszedł w skład zarządu fundacji, a jego dotychczasowy zastępca Oliver von Wrochem piastuje obecnie funkcję dyrektora Miejsca Pamięci Neuengamme. Natomiast Amicale Internationale KZ Neuengamme wybrał na jesieni 2019 r. swoją nową przewodniczącą, dr Martine Letterie. W następnym roku zaprosimy Państwa wspólnie na obchody 75. rocznicy wyzwolenia obozu.

W imieniu własnym i wszystkich współpracowników życzymy Państwu pełnej spokoju i refleksji końcówki startego roku oraz zdrowia i pokoju w Nowym Roku.

jaar.

prof. dr Detlef Garbe

dr Oliver von Wrochem